

Veebescherming bij Hoogstamboomgaarden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	4
1.1 Waarom moet er veebescherming worden toegepast.....	5
1.2 Intensieve en extensieve begrazing.....	5
1.2.1 Intensieve begrazing.....	5
1.2.2 Extensieve begrazing.....	5
1.3 Graasgedrag.....	6
1.3.1 Paarden.....	6
1.3.2 Geiten.....	6
1.3.3 Schapen.....	6
1.3.4 Runderen.....	6
1.3.5 Reeën.....	6
1.3.6 Herten.....	7
1.3.7 Pony's.....	7
1.4 Symbolen.....	7
1.4.1 Kostprijs.....	7
1.4.2 Plaatsingstijd.....	7
1.4.3 Visuele aspect.....	8
2. De verschillende types per veesoort.....	8
2.1 Wat wordt er momenteel toegepast in de hoogstamboomgaarden.....	8
2.1.1 Overdreven bescherming.....	9
2.2 Welke constructies zijn het beste.....	10
2.2.1 Paarden.....	11
2.2.1.1 Paarden Type 1.....	11
2.2.1.2 Paarden Type 2.....	12
2.2.2 Koeien (runderen).....	13
2.2.2.1 Runderen Type 1 (geen intensieve begrazing).....	13
2.2.2.2 Runderen Type 2 (intensieve begrazing).....	14
2.2.2.3 Variant runderen type 2.....	15
2.2.3 Pony's – Ezels.....	16
2.2.4 Geiten.....	16
2.2.4.1 Geiten type 1.....	16
2.2.4.2 Dwerggeiten.....	17
2.2.5 Hertachtigen.....	17
2.2.5.1 Edelhert.....	18
2.2.5.2 Damhert.....	18
2.2.5.3 Reeën.....	18
2.2.6 Schapen.....	18
2.2.6.1 Schapen Type 1.....	18
2.2.6.2 Schapen Type 2.....	19
2.2.7 Wild (Hazen, Konijnen).....	20
2.2.7.1 Wild Type 1.....	21
2.2.7.2 Wild Type 2.....	22
2.2.7.3 Wild Type 3.....	22
2.2.8 Entbeschermer.....	23
3. Demonstratieboomgaard.....	24
3.1 Inleiding.....	24
3.2 Ligging.....	24

3.3 Schets demonstratieboomgaard.	25
4. Materialen.	26
4.1 Inleiding.	26
4.2 Gelast tuingaas.	26
4.3 Kastankehouten gepelde palen.	27
4.4 Dennenhouten gepelde palen.	27
4.5 PVC-boommanchet.....	27
4.6 Boomband.	27
4.7 Prikkelraad.	28
5. Discussie.	29
5.1 Welke constructies werden niet weerhouden.	29
5.2 Schadebeelden.	29
5.3 Oudere bomen.....	31
6. Detailtekeningen.....	32
7. Slotwoord.....	43

1. Inleiding.

De aanplant van hoogstamfruitbomen zit in de lift. Dankzij een groter maatschappelijk bewustzijn over de waarde van hoogstamfruitbomen en boomgaarden worden de laatste jaren meer en meer hoogstambomen bijgeplant, terwijl er ook meer aandacht komt voor het opnieuw onderhouden van oudere bomen.

Heel vaak, om niet te zeggen meestal, wordt een hoogstamboomgaard gecombineerd met enige vorm van begrazing. Aangezien hoogstamfruitbomen door onze voorouders zijn ontwikkeld in functie van het dubbel gebruik van de grond (melk en fruit of vlees en fruit), is dit een goede keuze.

Een hoogstamboom is echter niet zonder meer opgewassen tegen de bezigheden van een grazende veestapel. Om goed samen te kunnen leven dient de boom voorzien te worden van een bescherming aangepast aan de diersoort(en). Daarover is er echter maar zeer weinig informatie beschikbaar voor kandidaat boomgaardeigenaars. Het gevolg is dat er veel fouten worden gemaakt bij de keuze en plaatsing van een bepaalde beschermconstructie. Dubbele kosten en frustraties zijn het gevolg.

Zeker als boomgaardeigenaar en graslandbeheerder niet dezelfde persoon zijn, is een goede keuze van de bescherming in de aanlegfase extra belangrijk om discussies te voorkomen.

In deze brochure worden een aantal geschikte constructies beschreven op basis van onze terreinervaring. De technische fiches met uitleg over het hoe en waarom worden aangevuld met informatie over de moeilijkheidsgraad en kostprijs.

Met deze brochure waarin per veesoort een aantal goede en functionele beschermingstypes uitgebreid worden besproken, proberen we deze kennisleemte op te vullen.

1.1 Waarom moet er veebescherming worden toegepast?

Zoals het woord zelf zegt, dient veebescherming ter bescherming van hoogstambomen tegen beschadiging onder de vorm van vraat of schuren van het vee. Hoefdieren hebben de behoefte om een voorwerp te gebruiken om tegen te schuren. Daarnaast lusten dieren zoals bvb. paarden of geiten heel graag een stukje smakelijke schors. De bescherming voor de bomen heeft dus bij de diverse diersoorten vaak andere redenen en moet er dan ook anders uitzien.

Verveling die bij dieren toeslaat die permanent in de weide verblijven, kan eveneens aanleiding geven tot knabbelen en knagen aan takken en boomschors.

Een bijkomend voordeel van bescherming is de steun die de boom krijgt. Hij is veel beter beschermd tegen windworp of andere weersomstandigheden.

Afbeelding 1: Vraat aan bomen.

1.2 Intensieve en extensieve begrazing

Bij de voorgestelde beschermingen wordt een onderscheid gemaakt tussen intensieve en extensieve begrazing. Hieronder worden beide begrippen nader omschreven.

1.2.1 Intensieve begrazing: houdt in dat dieren quasi het jaar rond aanwezig zijn in de weide, dus zowel in de zomer als in de winter.

In de winter gaan de dieren meer moeite doen om tot bij de schors te geraken omdat er dan minder voedsel aanwezig is op de weide. De dieren gaan zich ook vervelen en gaan dan maar knabbelen aan de schors. Dit gedrag doet zich in sterke mate voor bij sneeuwval of een bevroren grasmatt. Bovendien hebben sommige diersoorten van nature 's winters meer bast en hout op hun menu staan, waardoor ze actiever naar dit materiaal op zoek gaan. Het is dan ook belangrijk dat constructies hieraan aangepast worden.

1.2.2 Extensieve begrazing: houdt in dat de dieren maar een bepaalde periode per jaar in de weide aanwezig zijn (bv: voorjaar) zodat er geen grastekort optreedt. De constructie zal hierdoor minder zwaar moeten zijn. Dit hangt natuurlijk nog af van de diersoort. Het aantal dieren dient verder aangepast te zijn aan de grasgroei.

1.3 Graasgedrag.

Niet alle diersoorten hebben hetzelfde graasgedrag. Ze verschillen duidelijk van elkaar en geven ook de voorkeur aan bepaalde plantsoorten. Daarom ziet de samenstelling van het dieet bij een geit er totaal anders uit dan een rund.

In de tabel hieronder ziet u bij welke veesoort welke graasmethode hoort met hierbij vermeld de kortste afgraashoogte en reikhoogte van het dier.

Soort	Graasmethode	Kortste afgraashoogte (cm)	Reikhoogte (cm)
Rund	Trekken met tong/afbijten	6-8	210
Schaap	Afbijten/knippen	3	120
Geit	Afbijten/knippen	6	180
Paard	Knippen	2	280
Ezel/Pony	Knippen	2	200

1.3.1 Paarden.

Zij eten vaak wat runderen half opgevreten hebben. Ze houden het gras en de kruiden kort. Het resultaat is dan ook meestal een zeer kortgeschoren terrein. In de winter eten ze ook andere planten en gaan knagen aan bomen. Paarden eten meer houtige gewassen en daarom is een extra bescherming bij bomen zeker nodig. Laten voedselrijke latrines achter.

1.3.2 Geiten.

Ze eten graag op plaatsen waar ze maar net bij kunnen. De geit is haastig in zijn graasgedrag. Even hier wat grazen, dan weer snel op een andere plek iets vreten. Dit geeft onregelmatige begrazing. Zij geven de voorkeur aan houtige gewassen en bladeren. Aan kruiden geven ze liever niet de voorkeur.

1.3.3 Schapen.

Schaapkuddes kunnen door hun graasgedrag mooie, bloemrijke grasvegetaties leveren. Zij eten het liefste gras en kruiden.

1.3.4 Runderen.

Zij houden niet van lange stengels van grassen en van houtachtige kruiden waardoor er bij deze dieren ruigtes kunnen ontstaan. Dit komt door hun manier van grazen. Ze slaan namelijk hun tong om een pol gras en rukken die los.

1.3.5 Reeën.

Hebben een voorkeur voor knopen, kruiden en eiwitrijke bestanddelen van houtige gewassen. Het nadeel van deze dieren is dat ze nauwelijks grassen eten. Het zijn dus geen grazers.

1.3.6 Herten. (Dam-, en edelherten)

Hun menu is afhankelijk van de biotoop en het seizoen. Het hele jaar door eten ze gras, maar ook boombast, loof van bomen en struiken en in de herfst ook veel eikels. In de winter eten ze gras zo lang het te vinden is, aangevuld met struiken, bast, twijgen en koppen. Herten zijn herkauwers net zoals koeien. In het paarseizoen gebruiken de bokken (ook reebokken) soms jonge bomen om de bast van hun gewei te veggen, ook jonge hoogstamfruitbomen worden daarvoor gebruikt.

1.3.7 Pony's.

Het dieet van pony's kent een hoger aandeel ruw gras en riet dan runderen. Dit komt met name door de spijsvertering (hogere doorvoersnelheid), waardoor ze 's winters beter met voedsel van slechte kwaliteit uit de voeten kunnen. Ze kunnen al vroeg in het jaar van het korte eiwitrijke gras knabbelen, terwijl runderen dan nog aangewezen zijn op schrale wilgen en ruigtekruiden. Een typische eigenschap van pony's is dat ze scherpe grenzen in een terrein maken. De graasgedeelten worden gemillimeterd, de terreinen die ze als latrine gebruiken blijven onaangestast en verruigen snel. Ezels vinden distels dan weer lekker.

Wat men hieruit kan afleiden is dat bepaalde diersoorten zoals geiten en herten veel liever houtige gewassen eten. Wanneer men ervoor kiest om deze dieren te houden in een weide met bomen moet men deze bomen extra beschermen omdat ze juist dol zijn hierop en extra moeite gaan doen om eraan te geraken.

1.4 Symbolen.

Bij iedere constructie staan een paar symbolen. Deze geven een duidelijker beeld van de kostprijs van de materialen en nodige tijd voor plaatsing van de constructie.

1.4.1 Kostprijs.

Heel goedkoop	Goedkoop	Relatief duur	Duur	Heel Duur
€	€€	€€€	€€€€	€€€€€

De kostprijs is uitgezet in vergelijking met de gemiddelde aanschafprijs van een hoogstamfruitboom zodat de informatie niet snel verouderd

1.4.2 Plaatsingstijd.

Weinig werk	Middelmatig werk	Veel werk
		

Bij het berekenen van de plaatsingstijd heeft men rekening gehouden met de omvang van de constructie (o.a het aantal palen dat gebruikt wordt bij de constructies) en de keuze van materialen.

Opmerking: Wanneer men een constructie maakt met kastanje hout moet men er rekening mee houden dat de aanleg meer tijd in beslag neemt dan een identieke constructie met dennen hout omdat men bij kastanje hout eerst de gaten moet boren alvorens men deze kan

bevestigen. Dit komt omdat het hout van kastanje veel harder is dan den en bij het gebruik van nagels vlugger zal splijten.

1.4.3 Visuele aspect.

Kleine visuele aspect	Middelmatige visuele aspect	Grote visuele aspect
		

Met het visuele aspect van de constructie bedoelt men de uitstraling die de totale constructie geeft. Een mooie en verzorgde constructie geeft een goed uitzicht naar de omgeving toe. Daarom is het ook belangrijk te weten hoe groot het visuele aspect is bij sommige constructies. Het groter het visuele aspect hoe beter de uitstraling van de constructie. Dit is vanzelfsprekend een persoonsgebonden gegeven in tegenstelling tot de twee voorgaande beoordelingen. Daarom heeft men bij het samenstellen van deze brochure aan een aantal personen hun mening gevraagd in verband met het visuele aspect van de verschillende constructies.

2. De verschillende types per veesoort.

Het is vanzelfsprekend dat er bij iedere veesoort een ander type bescherming hoort. De volgende veesoorten worden uitvoerig besproken:

- Paarden
- Koeien
- Pony's – Ezels
- Geiten
- Hertachtigen
- Schapen
- Wild

2.1 Wat wordt er momenteel toegepast in de hoogstamboomgaarden?

Er is momenteel maar weinig duidelijkheid over welke constructies bij welk veetype horen. Daarom worden er diverse constructies geplaatst waarvan men denkt dat deze wel voldoende bescherming geven. Maar het is al meermaals bewezen dat dit niet zo is. De constructie moet aangepast worden aan het veetype. Grote veesoorten hebben een andere constructie nodig dan kleinere veesoorten. Wanneer men meerdere veesoorten heeft lopen in een weide dient de voorkeur voor constructie naar het vee dat de meeste bescherming nodig heeft.

Afbeelding 2: (Te) lichte veebescherming

Dit zijn zoals u ziet ook de eenvoudige en dus ook goedkopere veebeschermingen. Het nadeel is dat deze de boom in veel mindere mate zal beschermen tegen het vee. Bij extensieve begrazing van schapen zou de rechtse methode nog de beste keuze zijn, zowel naar bescherming als naar kostprijs toe. Het schoon houden van de boomspiegel is hier wel een obstakel. Ook de stevigheid van de constructie is twijfelachtig, omdat hij nauwelijks of geen steun krijgt. Daarom is het eventueel nodig om één steunpaal te plaatsen langs de constructie om voldoende steun te geven.

Naargelang de veesoort wordt ook de hoogte van deze constructie aangepast. Voor extra bescherming kan men de constructie omwikkelen met prikkeldraad.

Men heeft verschillende afstanden tussen de latjes: hoe korter bij elkaar, hoe duurder het wordt. Er zijn ook verschillende hoogtes te verkrijgen. Het spreekt voor zich dat hoe hoger de latjes hoe duurder ook de prijs zal zijn.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€	☑	👁

2.1.1 Overdreven bescherming.

Bij het maken van een bepaalde constructie gaat u best zo efficiënt mogelijk te werk. U moet ook niet overdrijven bij het maken van een constructie. U moet de boom niet gaan overbeschermen. Hiermee bedoel ik een te grote en zware constructie plaatsen terwijl dit helemaal niet nodig is. Dikwijls brengen deze constructies ook een hoge kostprijs met zich mee. Er is dus totaal geen sprake van een meerwaarde voor bescherming.

Afbeelding 3 en 4: overdreven bescherming

Bij de eerste afbeelding is een constructie geplaatst waar een zeer hoge kostprijs aan vasthangt. Het zijn ook zware materialen die aangebracht zijn. Deze constructie is zeker overbodig bij kleine veesoorten. Het plaatsen van dit soort constructies is ook arbeidsintensief, mede door de grote en zware, maar vooral dure materialen. Er kruipt dus veel tijd in om een dergelijke constructie te plaatsen.

Op de tweede afbeelding lijkt het wel alsof de boomstam helemaal ingepakt is. Er is dus weer sprake van een overbescherming. Rond deze constructie is prikkeldraad gespannen waarop nog eens elektriciteit is gezet. Dit is zeker overbodig als men spreekt over schapen of geiten. Bovendien speelt hier de kostprijs mee, deze is vanzelfsprekend heel hoog.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€€€€€	☑ ☑ ☑	👁 👁

2.2 Welke constructies zijn het beste?

Omdat elk type veesoort telkens een andere soort bescherming nodig heeft is het belangrijk te weten per veesoort welk type het beste geschikt is. Voor vele veesoorten zijn er grote overeenkomsten en volstaat het gewoon een standaard constructie te plaatsen. Voor sommige veesoorten is dan weer een bepaalde aanpassing nodig aan de standaardconstructie om een optimale bescherming te bekomen.

In de volgende paragrafen worden de constructies besproken en uitgelegd hoe men deze moet aanbrengen. Er hoort ook een duidelijke tekening bij per constructie. Deze detailtekening vindt men terug bij hoofdstuk 6, blz. 34. Bij de kostprijs krijgt u een overzicht van wat deze materialen allemaal kosten. Hier wordt een onderscheid gemaakt in kostprijs tussen kastankehouten palen en dennenhouten palen. Kastankehout is veel steviger en vrij gemakkelijk te bewerken. Dit hout is duurzamer dan dennenhout, maar is bijgevolg ook duurder. Kastankehout wordt meestal onbehandeld gebruikt en komt doorgaans uit ecologisch verantwoorde hakhoutculturen in Frankrijk. Het is dan ook ecologisch gezien veel duurzamer

dan den. Dennenhout is heel gemakkelijk te bewerken, omdat het hout vrij zacht is. Hierdoor is de kwaliteit beduidend minder, waardoor dit hout goedkoper is. Dennenhout kan men onbehandeld aankopen, maar dan is de levensduur beperkt. Palen worden meestal in twee versies aangeboden: de met chloorzouten onder druk gestoomde palen, of de in carbolineum en gelijkaardige producten gedrenkte palen. Behandeld is den van dezelfde duurzaamheidsklasse dan onbehandeld kastanje, en moet het prijsargument dus afgewogen worden tegenover de lagere ecologische duurzaamheid.

2.2.1 Paarden.

De constructies moeten bij paarden veel hoger zijn dan bij andere veesoorten. Omdat paarden veel groter zijn en zo gemakkelijker aan de takken of bast kunnen gaan knagen. Ook het materiaal moet veel steviger zijn.

2.2.1.1 Paarden Type 1.

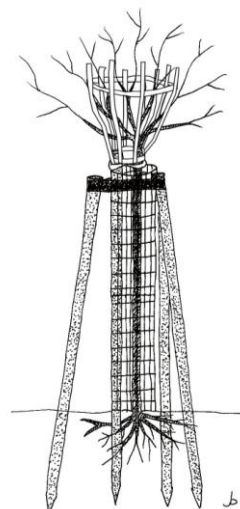
Dit type is zeer goed geschikt voor paarden omdat het een goed uitzierende en stevige constructie is. De kostprijs bij dit type valt in verhouding heel goed mee, zeker als men dit gaat vergelijken met de constructie van paarden type 2.

Constructie: - Een boomkorf (hoogte 1,8 m; diameter 40 cm; maaswijdte 5 x 10 cm) in zware gegalvaniseerde ursusdraad wordt met krammen aan de buitenzijde van de boompaal vastgemaakt.

- Drie kastanjehouten palen (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) worden rond de boomkorf 70 cm diep ingegraven.

- De drie palen worden onderling verbonden met dwarslatten (= kastanjepaal in stukken gezaagd) (lengte 0,6 m).

- Bovenop de boomkorf wordt een trechtervormige, gegalvaniseerde entbeschermer aangebracht.

Afbeelding 5: Bescherming bij paarden.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€€€€	⊙ ⊙ ⊙	👁 👁

Onderhoud: Men kan een klein deurtje maken in de draadkorf, zodat men gemakkelijk de boomspiegel kan schoonmaken. De dieren kunnen tot aan de boomkorf grazen. Men moet ervoor zorgen dat de entbeschermer goed stevig is vastgemaakt en regelmatige controle hiervan zou wenselijk zijn.

2.2.1.2 Paarden Type 2.

Dit is eigenlijk een heel goed en efficiënt type voor de paarden. De paarden kunnen tussen de constructie grazen, maar hebben niet meer genoeg kracht om tot bij de boom te geraken, zodat deze veilig staat. Wel is nog aan te raden om rond de boom een draad aan te brengen. Het grote nadeel van deze constructie is de zeer hoge kostprijs. Ook het visuele aspect ligt zeer laag, vooral bij jonge boomgaarden. Het is namelijk niet mooi om een weide te hebben met zeer grote en veel constructies, omdat deze nogal veel plaats innemen.

Constructie: - 4 kastanjehouten palen (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) worden rond de boomkorf 70 cm diep geplaatst.

- De dwarsbalken worden telkens op 60 cm van elkaar geplaatst. Het aantal dwarsbalken is 12 per constructie. Deze zijn 2 meter lang.
- De afstand tussen de boom en het middelste van de dwarsbalken is 1 meter. Hierdoor krijgt men een vierkant rond de boom van 2 meter bij 2 meter.
- Rond de stam gaat men nog gegalvaniseerde ursusdraad plaatsen.

Afbeelding 6: Bescherming bij paarden

Onderhoud: De paarden houden het gebied rond de boom mooi zuiver. Er is dus echt weinig onderhoud aan. Regelmatige controle van de constructie is wenselijk.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€€€€	✓ ✓ ✓	👁️

2.2.2 Koeien (runderen).

Runderen zijn nogal groot in omvang, daarom is het belangrijk dat men bij deze dieren ervoor gaat zorgen dat ze niet gaan schuren of leunen tegen de constructie. Het gebruikmaken van stevig materiaal en voldoende prikkeldraad is zeker een must.

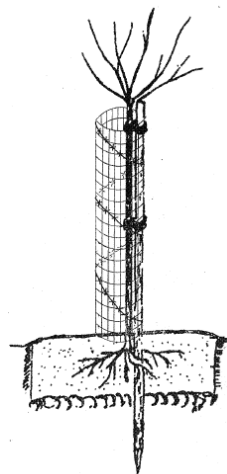
2.2.2.1 Runderen Type 1 (geen intensieve begrazing).

Deze bescherming is de standaardconstructie voor koeien. De prikkeldraad die gebruikt wordt bij de constructies voor koeien heeft als doel het schuren en duwen van de dieren tegen te gaan.

Constructie: - 1 kastanjehouten paal (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) wordt rond de boomkorf 70 cm diep geplaatst.

- Een boomkorf (hoogte 1,8 m; diameter 40 cm; maaswijdte 5 x 5 cm voor schapen, 5 x 10 cm voor koeien) in zware gegalvaniseerde ursusdraad wordt met krammen aan de buitenzijde van de boompaal vastgemaakt.

- Prikkeldraad wordt spiraalvormig rond de boomkorf gewonden.

Afbeelding 7: Bescherming tegen koeien

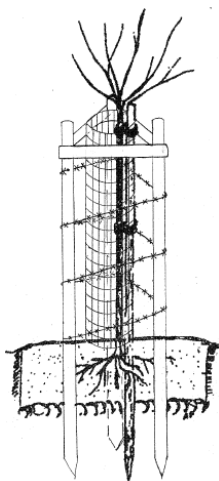
Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€	⌚	👁️ 👁️ 👁️

Onderhoud: Weinig onderhoud aan dit type van bescherming. Men kan aan de kant waar de prikkeldraad vanonder het hoogst is een deurtje maken, waardoor men gemakkelijk het onkruid en dergelijke kan verwijderen.

2.2.2.2 Runderen Type 2 (intensieve begrazing).

Dit type is de verstevigde en versterkte vorm van runderen type 1. Wanneer de dieren een lange tijd buiten zitten is dit het ideale type.

- Constructie:
- Een boomkorf (hoogte 1,8 m; diameter 40 cm; maaswijdte 5 x 10 cm) in zware gegalvaniseerde ursusdraad wordt met krammen aan de buitenzijde van de boompaal vastgemaakt.
 - Drie kastankehouten palen (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) worden rond de boomkorf 70 cm diep geplaatst.
 - De drie palen worden onderling verbonden met dwarslatten (= kastanjepaal in stukken gezaagd) (lengte 0,6 m).
 - Prikkelraad wordt spiraalvormig rond de 3 palen gewonden.

Afbeelding 8: Bescherming bij koeien.

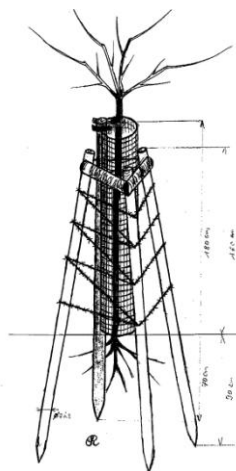
Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€€	☑ ☑ ☑	👁 👁

Onderhoud: Men kan aan de kant waar de prikkeldraad onderaan het hoogst is een klein deurtje maken in de draadkorf, zodat men gemakkelijk de boomspiegel kan schoonmaken. De dieren kunnen grazen tot aan de boomkorf. Regelmatige controle van de constructie is wenselijk, vooral de prikkeldraad gaat namelijk vlug doorhangen, waardoor de constructie niet meer optimaal is voor zowel bescherming als het visuele aspect. Het goed bevestigen van de prikkeldraad is dus een vereiste, zowel bij deze als alle andere constructies waar prikkeldraad wordt toegepast.

2.2.2.3 Variant runderen type 2:

Deze constructie is een aangepaste vorm van runderen type 2. Dit soort constructie wordt geplaatst wanneer de dieren zwaarder zijn, omdat deze constructie veel steviger is dan zijn gewone vorm.

Constructie: - Idem als runderen type 2. Alleen hier worden de palen schuin en dieper in de grond geplaatst, zo krijgt men een zeer stevige constructie. Zoals u kunt zien op de afbeelding hieronder

Afbeelding 9: bescherming tegen schapen

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€€		

Onderhoud: Men kan aan de kant waar de prikkeldraad onderaan het hoogst is een klein deurtje maken in de draadkorf, zodat men gemakkelijk de boomspiegel kan schoonmaken. De dieren kunnen grazen tot aan de boomkorf. Regelmatige controle van de constructie zou wenselijk zijn. De prikkeldraad heeft extra aandacht nodig: men moet er dus voor zorgen dat deze stevig vast gemaakt is.

2.2.3 Pony's – Ezels.

Voor deze dieren is **paarden type 2** ook een goede constructie, maar hier kunt u de bovenste rij dwarsbalken weglaten en de omvang aanpassen aan de grootte van uw dieren. Dit zorgt dat de kostprijs wat gedrukt wordt en biedt voldoende bescherming tegen deze dieren. Hier hoeft geen prikkeldraad aangebracht te worden.

Paarden type 1 zou ook bij deze dieren de beste bescherming bieden. Het is namelijk de beste verhouding tussen de kostprijs en de efficiëntie van bescherming.

Ik zou dus aanraden bij pony's en ezels deze constructie te gebruiken maar zonder de entbeschermer.

Geiten type 1 is ook een zeer goede constructie voor deze veesoort maar hier kan men best voor extra stevigheid de draad vervangen door een ijzeren constructie die niet plooibaar is. Dit type kan ook gebruikt worden bij andere veesoorten. Onder andere bij runderen zou geiten type 1 kunnen toegepast worden. Wanneer men ervoor kiest om een ijzeren constructie in plaats van draad te zetten zal de kostprijs van deze constructie hoger liggen.

2.2.4 Geiten.

Voor de bescherming van deze dieren kan men de constructies bij **2.2.6 schapen** raadplegen. Omdat deze constructies ook zeer geschikt zijn voor deze dieren. Mede doordat ze dezelfde grote hebben kunnen dezelfde constructies geplaatst worden.

2.2.4.1 Geiten type 1.

Deze constructie wordt door de NBS geplaatst wanneer de begrazing gebeurt door geiten. Het probleem is echter dat de palen bij deze constructie nogal vlug krom trekken wanneer de draad wordt aangespannen. Daarom moet men ervoor zorgen dat de palen zo stevig mogelijk geplaatst worden.

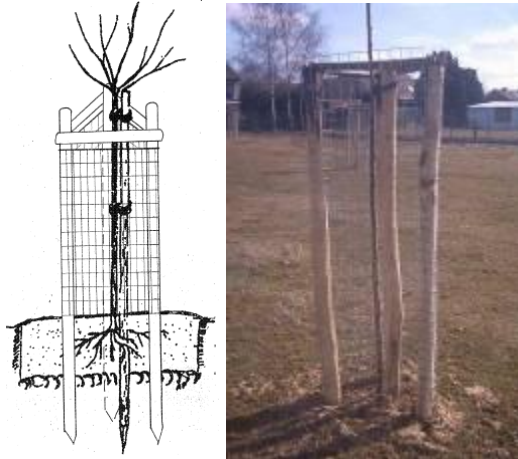
Constructie: - Drie kastanjehouten palen (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) worden rond de boom 70 cm diep geplaatst.

- 1 kastanjehouten paal (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) wordt vlak naast de

boom geplaatst. Deze zorgt voor steun aan de boom en voor het vastmaken van de constructie.

- De drie palen worden onderling verbonden met dwarslatten (= kastanjepaal in stukken gezaagd) (lengte 0,6 m).

- Een zware gegalvaniseerde ursusdraad (hoogte 1,8 m; maaswijdte 5 x 10 cm) wordt met krammen aan de buitenzijde van de 3 palen vastgemaakt.

Afbeelding 10 en 11: Bescherming tegen geiten.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€€€€	☒ ☒ ☒	☒ ☒

Onderhoud: Men kan aan één kant van de constructie onderaan een klein deurtje maken in de draadkorf, zodat men gemakkelijk de boomspiegel kan schoonmaken. Het spreekt dus voor zich dat er aan deze constructie weinig onderhoud is.

Plaatsen van constructie: Wanneer men kastanjehouten palen gebruikt, moet men rekening houden dat deze palen steeds even recht zijn. Bij het bevestigen van de draad moet hier dus extra aandacht worden aangegeven als men een mooi resultaat wil bekomen.

2.2.4.2 Dwerggeiten:

Omdat deze dieren kleiner zijn, is hier geen reusachtige constructie nodig. Het volstaat gewoon om palen en draad te gebruiken die korter zijn (**Zie schapen type 1**): paallengte 2 m (uiteindelijk 1,3 m boven de grond).

2.2.5 Hertachtigen.

Deze dieren worden vaak gehouden als hobby, daarom moet men er ook aan denken dat deze dieren ook schade kunnen aanbrengen aan de bomen. Een goede, stevige constructie plaatsen

is dus de boodschap. Hieronder worden een paar hertachtigen besproken met de mogelijke constructies voor bescherming tegen deze dieren

2.2.5.1 Edelhert.

Dit is het grootste wilde dier van ons land. Daarom is het bij deze dieren belangrijk dat de constructie zo hoog mogelijk is met zeker een entbeschermer of later een kruinbeschermer. Zeker wanneer u weet dat de mannelijke herten een schofthoogte bereiken van 1 meter 30 en een gewicht van ongeveer 150 kg. Een grote stevige constructie is dus zeker nodig. De constructie die het beste bescherming biedt is deze van de **paarden type 1**. Omdat de hoogte hier toch wel een grote rol speelt bij de constructie.

2.2.5.2 Damhert.

Het damhert is een bekend parkhert. Ze zijn kleiner dan de edelherten, maar toch hebben ze nog een schofthoogte van 1 meter en durven ze al eens op de achterpoten te gaan staan. Ook hier is een grote constructie voor nodig. En doorgaans ook een entbeschermer.

2.2.5.3 Reeën.

Reeën zijn veel kleiner dan het edelhert en het damhert. Daarom is de hoogte ook minder van belang. Een gewone standaardconstructie zoals de constructie van **schapen type 2** is voldoende of zoals bij **koeien type 1**. Wanneer men over intensieve begrazing spreekt is het aan te raden een extra versteviging aan te brengen aan de constructie zoals bij koeien type 2. Omdat reeën op vele plaatsen ook in het wild voorkomen, moet hiermee ook rekening worden gehouden voor rustige gelegen boomgaarden in hun verspreidingsgebied.

2.2.6 Schapen.

Bij deze dieren zijn niet al te grote constructies nodig. De eenvoudige constructies zijn hier het beste. Prikkelraad kan men gebruiken, maar dat hoeft niet, omdat het wol van deze dieren dan eraan blijft hangen zodat het visuele aspect van de constructie afneemt. Wanneer het over intensieve begrazing gaat, is het wel aan te raden om prikkelraad te gebruiken. Andere constructies die een goede bescherming zouden geven zijn: **koeien type 1** of **geiten type 1**.

2.2.6.1 Schapen Type 1.

Dit is één van de beste constructies die men kan plaatsen voor deze dieren, omdat de kostprijs niet te hoog is en een zeer stevige en goede indruk geeft. Het is dus een goede verhouding tussen kostprijs en duurzaamheid.

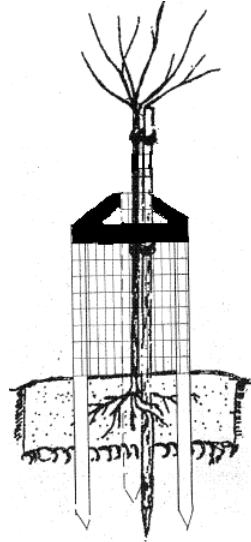
Constructie: - Drie kastanjehouten palen (lengte 1,6 m; diameter 10 cm) worden rond de boom geplaatst. Ze worden 40 cm diep en in een driehoek geplaatst. De afstand tussen de palen is 1 meter.

- 1 kastanjehouten paal (lengte 1,6m) en 1 kastanjehouten paal (lengte 2,5m) voor het maken van de dwarsbalken.

- 1 kastanjehouten paal (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) wordt vlak naast de

boom 70 cm diep geplaatst. Deze zorgt voor steun aan de boom en voor het vastmaken van de constructie.

- Draad van 120 cm hoogte wordt daarna rond de drie palen vastgemaakt.

Afbeelding 12: Bescherming tegen schapen.

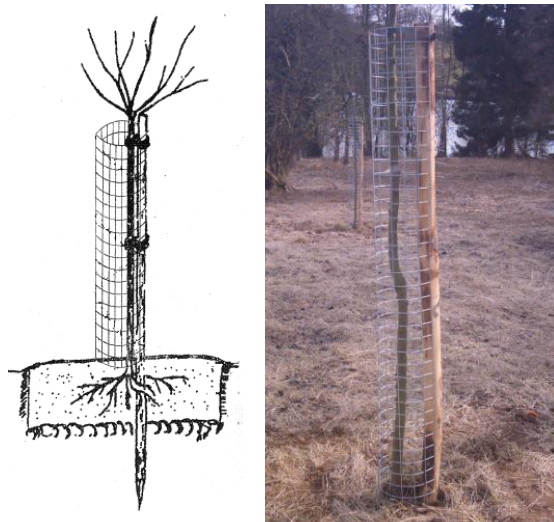
Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€		

Onderhoud: Men kan aan één kant van de constructie onderaan een klein deurtje maken in de draadkorf, zodat men gemakkelijk de boomspiegel kan schoonmaken. Het spreekt dus voor zich dat er aan deze constructie weinig onderhoud is.

2.2.6.2 Schapen Type 2.

Dit is de standaardconstructie van schapen. Dit type wordt het meeste gebruikt, omdat het de beste verhouding heeft tussen kostprijs en efficiëntie. Het is tevens een zeer stevige en goed uitzierende constructie.

- Constructie:
- 1 kastanjehouten paal (lengte 2,5 m; diameter 10 cm) wordt vlak naast de boom 70 cm diep geplaatst. Deze zorgt voor steun aan de boom en voor het vastmaken van de constructie.
 - Een zware gegalvaniseerde ursusdraad (hoogte 1,8 m; maaswijdte 5 x 10 cm) wordt met krammen rond de boom bevestigd en vast gemaakt aan de paal.

Afbeelding 13 en 14: Bescherming tegen schapen

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

Onderhoud: Men kan aan één kant van de constructie onderaan een klein deurtje maken in de draadkorf, zodat men gemakkelijk de boomspiegel kan schoonmaken. Het spreekt dus voor zich dat er aan deze constructie weinig onderhoud is.

2.2.7 Wild (Hazen, Konijnen).

Ook (wilde) konijnen en hazen kunnen schade aanbrengen aan de stam van hoogstamfruitbomen. Vooral in de winter is de bast van bomen zeer populair.

Om woelratten uit de boomgaard te houden is de beste manier narcissen rond de bomen te planten. Woelratten kunnen immers niet tegen de geur van deze bloembollen. Dit is uiteraard een goede remedie voor een kleine huisboomgaard, maar niet voor een grote weideboomgaard.

Volgende beschermingsmiddelen zijn van toepassing:

- Manchetten van kunststof
- Instrijken met een wildafweermiddel
- Omwikkelen met kuikendraad
- Omwikkelen met doorntakken en braam
- Instrijken met een mengsel van gebluste kalk of roet
- Snoeihout laten liggen of uitleggen bij jonge bomen.

Ook ganzen kunnen de neiging vertonen om in de winter aan de boomvoet te gaan pikken. Daarom wordt er bij ganzen, net zoals bij konijnen, best een koker van kippengaas rond de boomvoet aangebracht.

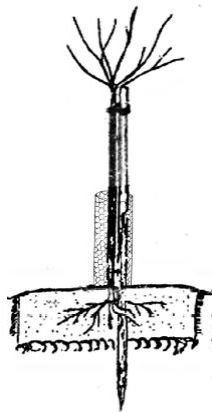
Men kan ook netjes rond de boomstam aanbrengen, deze zijn goedkoop en een tijdelijke oplossing. Het nadeel is wel dat ze zeer soepel zijn, waardoor het wild nog zeer gemakkelijk aan de bast kan gaan knagen.

2.2.7.1 Wild Type 1.

Deze constructie is de beste keuze als men de boom op langere termijn wilt beschermen, omdat de keuze van kippengaas ervoor zorgt dat de duurzaamheid groter wordt. Wanneer men gaat kiezen voor plasticen manchetten zoals bij wild type 2 is dat maar een tijdelijke oplossing. De duurzaamheid is hier dus zeer gering.

Constructie: Een mogelijke oplossing is het aanbrengen van kippengaas (hoogte: minimum 0,5 m; maaswijdte: niet groter dan 25 mm) rondom de boomvoet. Indien de boom al voorzien is van een boomkorf, kan het kippengaas rond de boomkorf worden gewonden. Als er nog geen veebescherming is aangebracht, volstaat het om rond de boom een koker van kippengaas aan te brengen (diameter \pm 15 cm, niet tegen de stam). Om te voorkomen dat de konijnen zich een weg graven onder het kippengaas door, kan deze gedeeltelijk (10 cm) schuin ingegraven worden in de bodem.

Kippen pikken normaal gezien niet aan bomen. Voor hen is geen speciale bescherming vereist. Men kan uiteraard als men dat wenst gewoon gaas rond de boomstam aanbrengen, zoals men dit doet met het wild. Zo is men ineens ook hiertegen beschermd.

Afbeelding 15 en 16: Bescherming tegen wild.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€	☑	👁 👁

Onderhoud: Zeer gemakkelijk te onderhouden constructie. Het gaas kan eenvoudig naar boven worden gebracht om dan later na het verwijderen van onkruiden of onderhoud aan de stam weer naar beneden te brengen.

2.2.7.2 Wild Type 2.

Men kan ook, wanneer er al een andere veebescherming van toepassing is, deze extra bescherming toepassen. Zo is de boom nog meer en beter beschermd. Er moet dan wel rekening gehouden worden met deze meer kost. Zoals gezegd bij **wild type 1** is dit maar een tijdelijke oplossing.

Constructie: - 1 kastanjehouten paal (lengte 1,60 m; diameter 10 cm) word naast de boomkorf geplaatst. Rond de boomstam wordt een boommanchet geplaatst.

Afbeeldingen: Bescherming tegen wild.

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€	☑	👁️ 👁️

Opmerking: Men kan het plastieken boommanchet ook vervangen door plastieken netjes die overal in de handel te verkrijgen zijn. Deze netjes worden vrijwel in alle boomgaarden gebruikt om de pas aangeplante bomen te beschermen tegen vraat door konijnen en hazen.

2.2.7.3 Wild Type 3.

De kunststofspiraal is zeer elastisch, waardoor hij met de boom mee groeit. Hij is heel snel en eenvoudig te plaatsen en is bestand tegen alle weersinvloeden. De band heeft een groene kleur, waardoor hij nauwelijks opvalt. Hij is dus zeer goed gecamoufleerd. Het nadeel van deze methode is dat de stam vochtig blijft en er zo dus allerlei ziektes gemakkelijker de kans krijgen om toe te slaan. Ik zou deze methode aanraden als tijdelijke constructie.

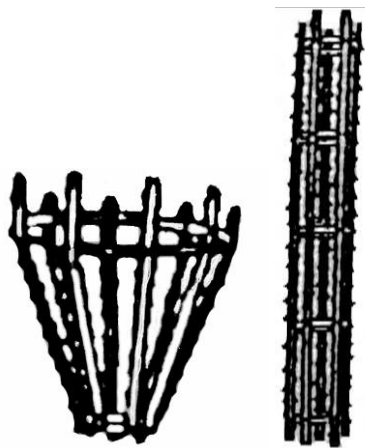
Constructie: Men wikkelt de band rond de boomstam tot de gewenste hoogte bereikt is.

Afbeelding 18: Bescherming tegen wild

2.2.8 Entbeschermer.

De entbeschermer beschermt de jonge enten en bestaat uit 8 stangen met een hoogste van 55 cm. Het is een trechtervormige constructie. Het materiaal uit gegalvaniseerd metaal en heeft dus een lange levensduur. De entbeschermer moet goed bevestigd worden aan de constructie. Hoe beter en steviger vastgemaakt, hoe beter de ent beschermd is. Dit is een complete afgewerkte constructie en die snel bevestigd is rond de boomstam. Hij gaat ook heel lang mee als men regelmatige controle doet en de entbeschermer goed onderhoudt, m.a.w. de duurzaamheid bij dit product is heel groot.

Figuur 19 en 20: Entbeschermer en Stamharnas

Figuur 21: Bevestigen van entbeschermer

Kostprijs	Plaatsingstijd	Visuele aspect
€€	☑	👁️ 👁️ 👁️

Voor elke boom is er een passend harnas: er zijn 4 hoogtes, 4 breedtes en verschillende diameters. Hieronder vind u de verschillende afmetingen.

Entbeschermer: Hoogte 55 cm

Hoogte:

Halfhoog	1,30m	3 banden
Standaard	1,75m	4 banden
Extra hoog	2,00m	5 banden

Breedte:

Breed	6,5 cm	Koeien, Paarden ...
Gemiddeld	5 cm	Runderen ...
Smal	3,5 cm	Schape ...
Extra smal	2 cm	Konijnen ...

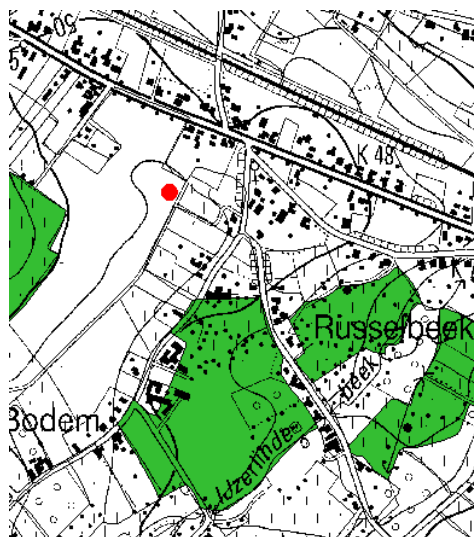
3. Demonstratieboomgaard.

3.1 Inleiding.

Deze hoogstamboomgaard is gelegen in de Keizel in Diepenbeek. In deze boomgaard staan verschillende soorten appel- en kersenrassen om de liefhebbers te begeleiden in hun keuze. Hij heeft 5 rijen met elk 9 hoogstamfruitbomen. De beste veebeschermingen zullen hier worden aangelegd als demonstratie voor het publiek. De demonstratieboomgaard geeft een goed en duidelijk overzicht van de verschillende constructies naast elkaar. Men kan zo onmiddellijk de vergelijkingen zien tussen de constructies.

3.2 Ligging.

Het rode bolletje op de kaart geeft de ligging van de demonstratieboomgaard aan. Hij ligt niet in een VEN of IVON gebied. Op de Biologische Waarderingskaart ziet u dat de boomgaard niet voorkomt in een groengekleurd gebied.

Afbeelding 22: Ligging Demonstratieboomgaard.

De hoofdweg die men ziet op de kaart boven het rode bolletje geeft de weg Hasselt – Diepenbeek weer. Rechts gaat u naar Diepenbeek, links gaat u naar Hasselt. Evenwijdig met deze weg loopt de spoorweg.

Op de volgende pagina vindt u in schetsvorm waar al deze beschermingen zich bevinden in de boomgaard. Deze beschermingen worden geklasseerd volgens veetype. Met telkens vooraan de standaardconstructie met daarachter de meer specifieke constructies.

De afkortingen (K) en (D) bij de schets demonstratieboomgaard staan voor kastanjehout en dennenhout. Deze afkortingen staan vermeld achter de verschillende types. Zo kan men ook de kwaliteiten van deze materialen waarnemen in de demonstratieboomgaard.

3.3 Schets demonstratieboomgaard.

- Rij 1: Paarden
- Rij 2: Runderen
- Rij 3: Schapen, Pony's, Ezel's
- Rij 4: Geiten en Hertachtigen.
- Rij 5: Diversen

Type 1 Paarden (D)	Type 1 Paarden (K)
Type 2 Paarden (D)	Type 2 Paarden (K)
Type 1 Runderen(D)	Type 1 Runderen (K)
Type 2 Runderen(K)	
Type 1 Geiten(D)	Type 1 Geiten(K)
Type 1 Schapen(D)	Type 1 Schapen(K)
Type 2 Schapen(D)	Type 2 Schapen(K)
Type 3 Schapen(D)	Type 3 Schapen(K)
Type 1 Wild(D)	Type 2 Wild(K)
Klassieke veebescherming	
Metalen Ent-en stambeschermer	

4.Materialen.

4.1 Inleiding.

Het materiaal dat men kiest voor de constructie is van groot belang. Het bepaalt immers de stevigheid en duurzaamheid van de constructie. Anderzijds is de visuele appreciatie ook een belangrijk gegeven, zeker voor boomgaarden die worden aangelegd of gerenoveerd in het kader van landschapsherstel, het oog wil namelijk ook wat.

Bij het maken van de constructie speelt de moeilijkheidsgraad van het opbouwen ook een belangrijke rol. Bij stevig materiaal heeft u het nadeel dat het niet zo gemakkelijk te plaatsen is omdat het minder plooibaar is, het komt natuurlijk wel ten goede van de constructie zelf, namelijk dat deze veel steviger en dus ook veel stabiel is.

Wanneer men voor goedkoop materiaal kiest, dan is dat meestal minder stevig en duurzaam. De bescherming naar de boom toe is dan niet maximaal.

De materialen die in deze rubriek zijn beschreven zijn de materialen die gebruikt werden op de Nationale Boomgaardenstichting voor het aanbrengen van deze constructies. Aangezien de NBS jaarlijks ongeveer 2000 hoogstamfruitbomen aanplant kan hun aanpak beschouwd worden als voldoende onderbouwd door ervaring.

4.2 Gelast tuingaas.

Tuingaas bestaat in vele verschillende maaswijdten en draaddiktes. Voor bescherming voldoen enkel deze types die zijn gemaakt uit staaldraad van $\pm 2,7$ à 3 mm en niet te grote mazen. De benamingen kunnen verschillen. Voor de door de NBS gebruikte types spreekt Bekaert over Fortinet en Arbed over Crapal, andere merken gebruiken nog andere benamingen.

Parco crapal: zink + aluminium, diameter: 2,7 mm

Plastrirol: diameter: 2,2 mm

Avigal zink: zeskantvlechtwerk, verzinkt

Opmerking:

Men kan ook, in plaats van rechthoekige, vierkante mazen gebruiken. Deze zijn iets duurder, maar zijn nog efficiënter door hun grotere stijfheid en kleinere mazen.

Bij een constructie waar 1 meter draad voor nodig is, kan men uit een rol van 25 meter dus 25 boomkorven snijden.

4.3 Kastankehouten gepelde palen.

Bij het maken van deze constructies werden hoogtes gebruikt van - 1,60 m
- 2,00 m
- 2,50 m

De duurzaamheid van deze palen wordt geschat tussen de 15 en 25 jaar. Belangrijk hierbij is dat u toch regelmatig de constructie gaat controleren. Gevoelige punten zijn vooral het contactpunt met de grond en de verbindingen (slijten). Gaten in kastankehout worden best voorgeboord om slijten te voorkomen.

4.4 Dennenhouten gepelde palen.

Ook hier werden dezelfde hoogtes gebruikt als bij de kastankehouten gepelde palen. Dennenhout is minder duurzaam dan kastankehout, daarom gaan deze palen ook minder lang mee. Duurzaamheid wordt geschat tussen de 5 en 15 jaar.

4.5 PVC-boommanchet¹.

De PVC-boommanchet dient na vier tot vijf jaar verwijderd te worden. Dit om ingroeien van de manchet in de bast te voorkomen. Bovendien is de manchet een overwinteringsplek voor bloedluis. Ook bestaat onder de manchet verhoogde kans op vruchtboomkanker, als er slechts weinig ruimte vrij is tussen stam en manchet. Er bestaan verschillende soorten manchetten.

4.6 Boomband.

De boomband zorgt ervoor dat de boomstam en de steunpaal aan elkaar bevestigd worden. De boomband dient jaarlijks gecontroleerd te worden op ingroeien in de stam. Is dit het geval, dan dient de boomband ruimer gemaakt of in zijn geheel verwijderd te worden. Als de boomband verwijderd is, moet wel gecontroleerd worden of de boom bij stevige wind niet beschadigd wordt doordat hij schuurt tegen de boomkast.

Afbeelding 23: Boomband

Lengte: 48cm Breedte: 2cm

¹ Zie afbeelding nummer: 17

4.7 Prikkelraad.

Deze draad dient als extra bescherming tegen het schuren van vee en om te voorkomen dat ze kracht kunnen zetten op de binnenste omkasting. Het maakt het onderhoud van de boomschijf en stam er echter niet makkelijker op. Men gaat prikkeldraad vooral gebruiken wanneer er intensieve begrazing gebeurt.

Het is wel zo dat prikkeldraad ervoor kan zorgen dat de dieren hun vacht of pels kunnen beschadigen door de prikkels. Zeker wanneer de dieren zich gaan schuren en zich dus hieraan kunnen kwetsen.

Beschrijving	Lengte
Scorpio Crapal (1,70mm)	500m

5. Discussie.

Bij 5.1 wordt er een constructie weergegeven die toont hoe het niet moet. Er wordt uitgelegd waarom deze niet geschikt is en wat er eventueel veranderd kan worden, zodat deze toch nog voldoende bescherming kan bieden tegen bepaalde grazers.

Er worden ook nog enkele schadebeelden gegeven wanneer men geen regelmatige controle gaat uitvoeren op de constructie.

5.1 Welke constructies werden niet weerhouden.

Bij deze categorie wordt een constructie weergegeven van hoe het niet moet in de praktijk. De onderstaande constructie geeft een goede en stevige indruk. De stam van de boom is echter helemaal niet beschermd. De steunpaal is te kort en de constructie zelf is veel te laag. Zeker wanneer het gaat over grotere grazers zoals in dit geval paarden. Deze constructie zal nauwelijks bescherming bieden, omdat de kooi te klein is (1m). Als er nu gaas was aangebracht rond de stam en een langere steunpaal, zou dit een goede constructie zijn voor kleinere grazers. Maar dan zit men nog met de materialenkost (geschaafd tropisch hardhout) die bij dit systeem enorm groot zou zijn. Met andere woorden is dit zeker niet de ideale constructie.

Afbeelding 24: Onthouden constructie

5.2 Schadebeelden.

Het herkennen van schade bij bomen is soms heel moeilijk vast te stellen. Zeker wie deze schade heeft veroorzaakt. Dit kan door een ziekte, machines, vee, wild of door een slecht onderhoud van de boom.

Wanneer men de stam en de boomspiegel niet onderhoudt, krijgt men een zeer onverzorgd uitzicht van de constructie. Het onkruid krijgt de bovenhand en gaat ervoor zorgen dat er voedingsstoffen worden onttrokken aan de bodem, wat zeker voor jonge bomen van levensbelang is. Door een onverzorgde boomspiegel met veel onkruid gaat men ervoor zorgen dat verschillende ziektes de kans krijgen om zich te verspreiden. Zorgen voor een propere boomspiegel is dus een vereiste. Daarom kan men een simpel deurtje maken in de draad van de constructie, zodat men gemakkelijk het onkruid kan verwijderen.

Bij de keuze van de draad moet men eraan denken dat u ook nog de boomstam moet onderhouden. U moet namelijk nog de zijscheuten aan de stam kunnen verwijderen. Wanneer de mazen van de draad korter zijn is dit moeilijker, als deze groter zijn is het gemakkelijker werken, maar is de kans groter dat het vee aan de stam gaat knagen omdat de ruimte groter is. Wanneer men kleinere veesoorten heeft is het aan te raden om draad met kleinere mazen te nemen. Omdat zij gemakkelijker door de draad kunnen.

Afbeelding 25: Onderhoud boomstam en boomspiegel

Een regelmatige controle van de constructie is een vereiste, omdat de constructie wel eens beschadigd kan worden door grazende dieren. Het bevestigen van de draad rond de boom moet ook zorgvuldig gebeuren: zo moet de draad volledig rond de boom worden bevestigd, zodat u simpel de draad aan elkaar kan vastmaken (begin draad aan einde draad). U mag niet de 2 uiteinden apart vastmaken aan de steunpaal. U zult namelijk merken dat deze veel gemakkelijker lost en de dieren eraan gaan prutsen als ze de kans krijgen. De draadkooi spant zich dan ook niet mooi rond op, maar wordt ovaal of peervormig en komt veel korter bij de stam van de boom.

Men moet er ook op letten dat de draad en boomband niet ingroeien. Deze zouden namelijk veel schade aan de boom kunnen toebrengen.

Wanneer de boom voldoende dik en groot is geworden, kan of moet de boomband zelfs verwijderd worden, dit om dus die ingroei te vermijden.

Afbeelding 26 en 27: Verkeerd bevestiging en ingroeien draad

Afbeelding 28: Ingroei Boomband

Conclusie

Het onderhoud van de constructie is dus van groot belang, zowel voor de boom als voor de mens. Want een verzorgde constructie en boom zorgen ervoor dat het visuele aspect omhoog wordt gedreven.

Wanneer men de boom niet onderhoudt, is er een grotere kans op ziekte, waardoor de boom verzwakt wordt en in een later stadium zelfs kan afsterven.

5.3 Oudere bomen

Zodra de stammen van de fruitbomen een voldoende dikte hebben bereikt, kan overwogen worden om de boomkorf met prikkeldraad los rond de stam aan te brengen, zonder steunpaal.

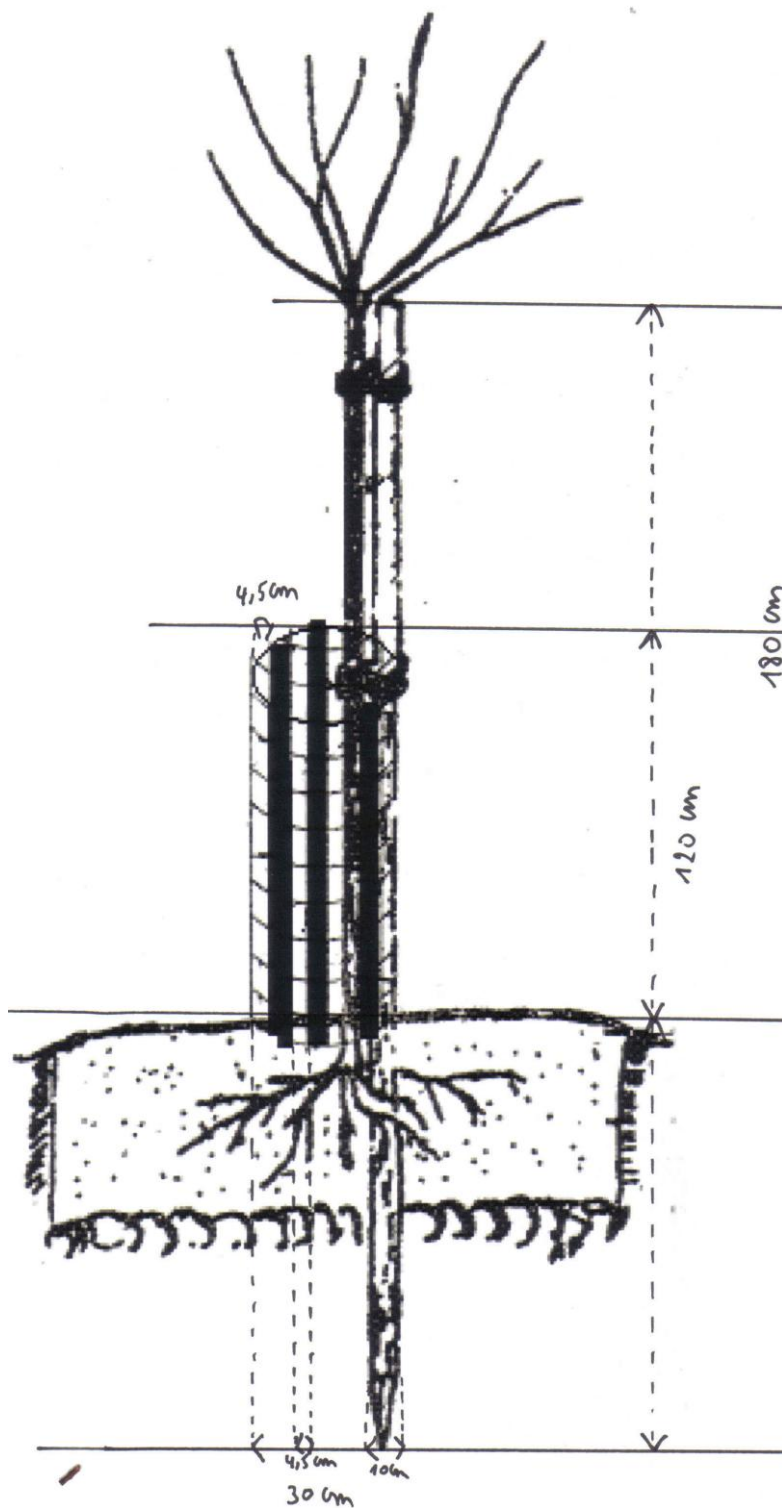
Het is dan ook meestal voldoende om de stam te omwikkelen met tuingaas. Bij nog oudere bomen met een dikke schors en bij lichte begrazingsdruk kan de boomkorf zelfs helemaal weggelaten worden. U zal dan vaststellen dat op een aantal plaatsen de schors glad gepolijst wordt zonder dat ze beschadigd worden.

6. Detailtekeningen.

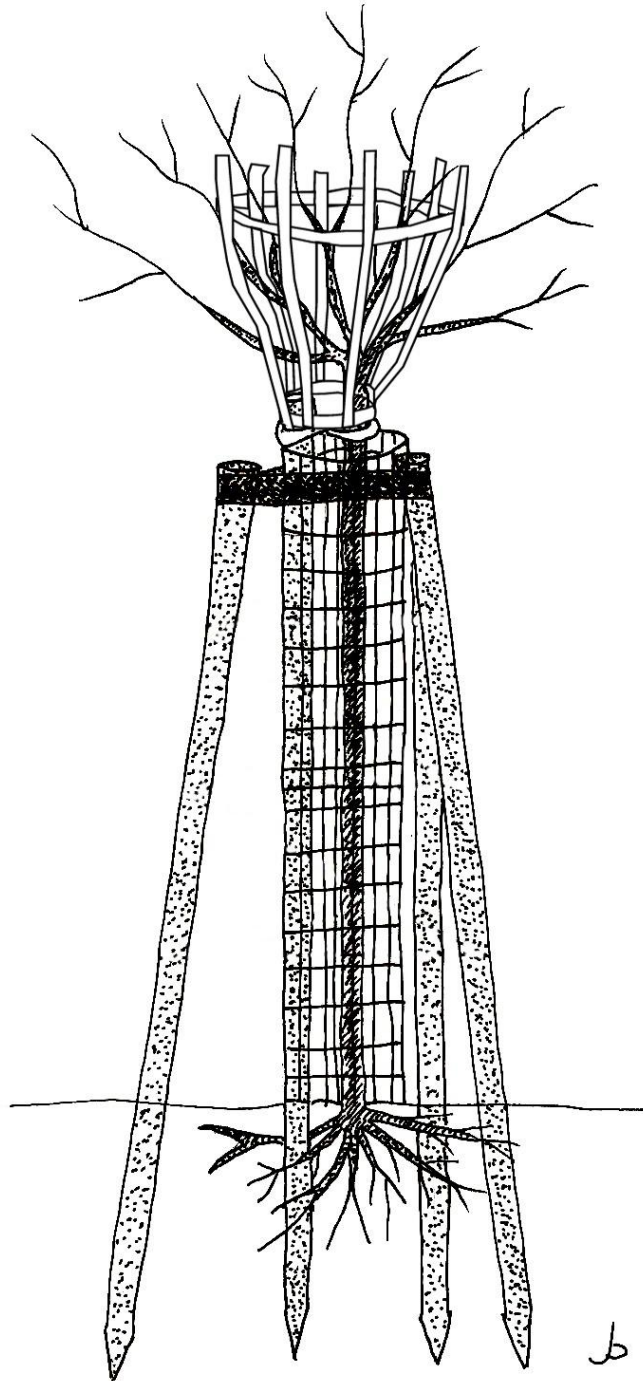
Aan de hand van deze tekeningen worden de constructies verduidelijkt. Zo heeft men een beter overzicht op de gewenste constructie.

Al de afmetingen die op de tekeningen staan worden aangeduid in centimeter.

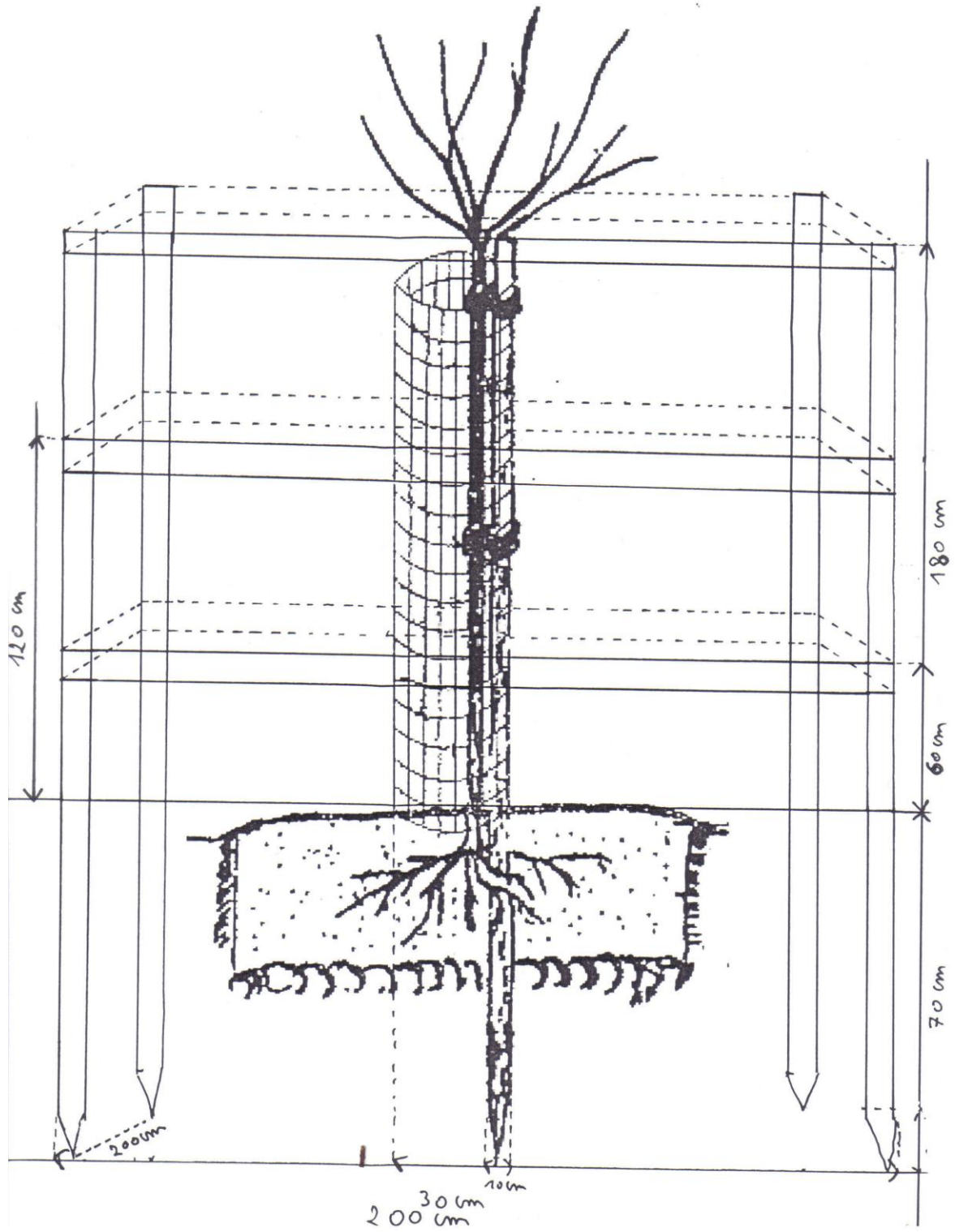
Lichte Veebescherming

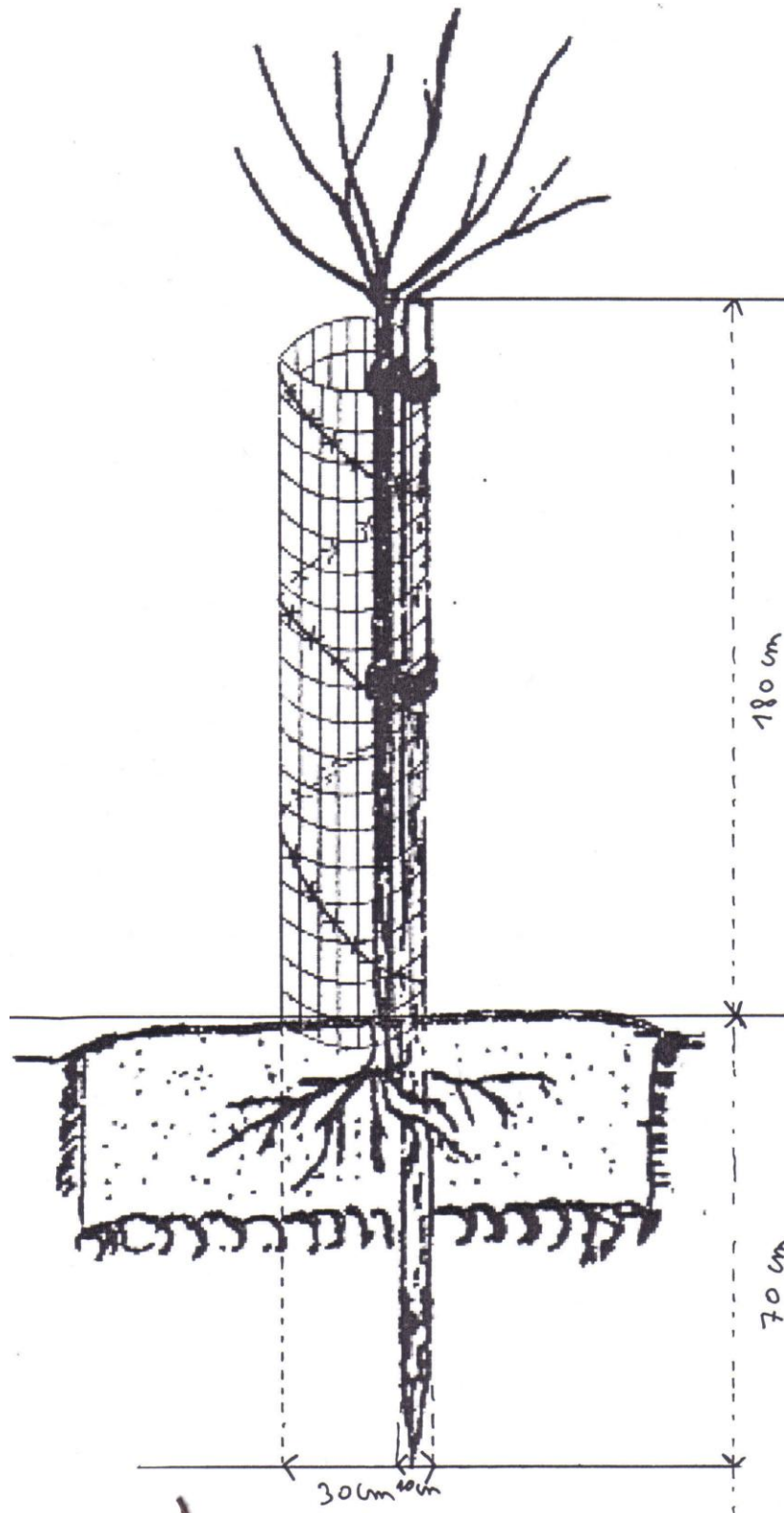
Paarden Type 1

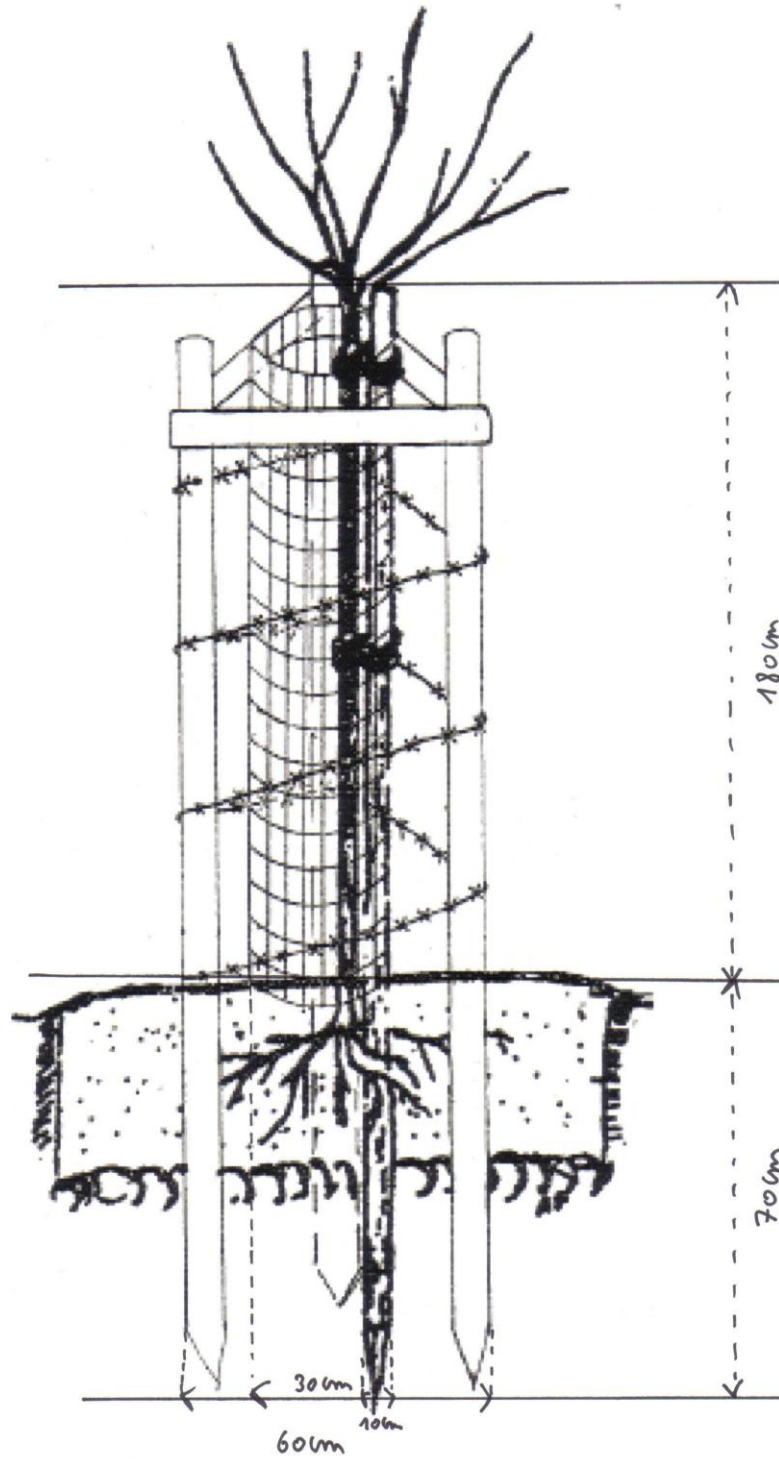
Paarden Type 2

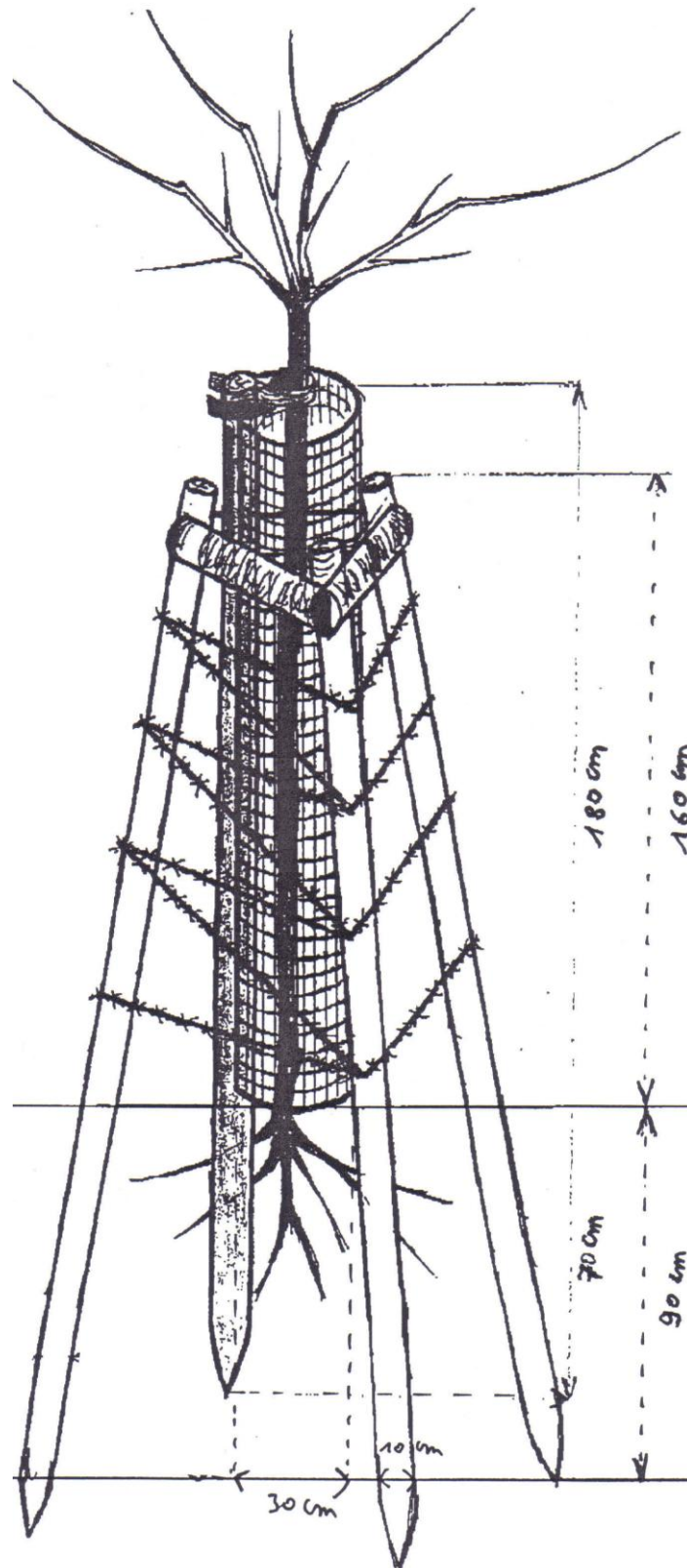
Runderen Type 1

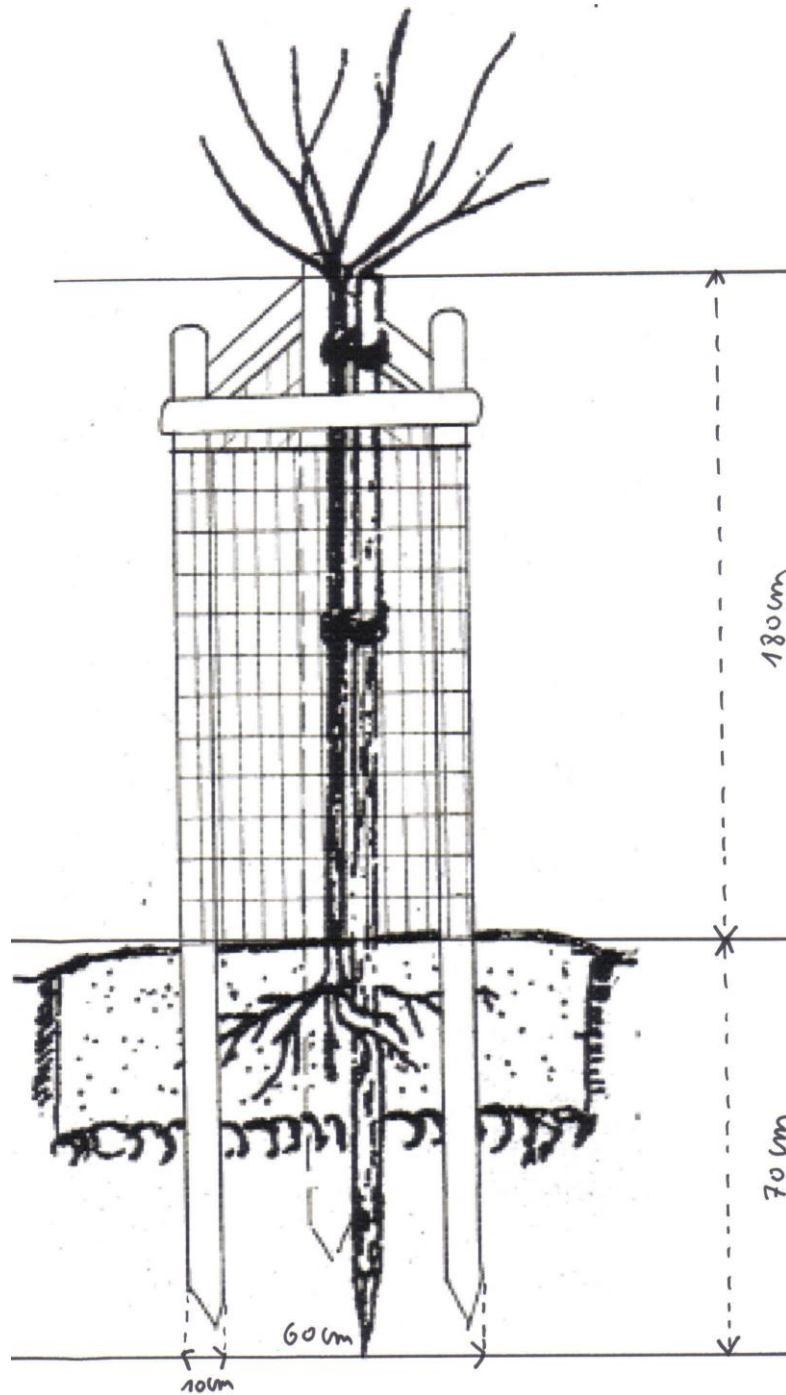
Runderen Type 2

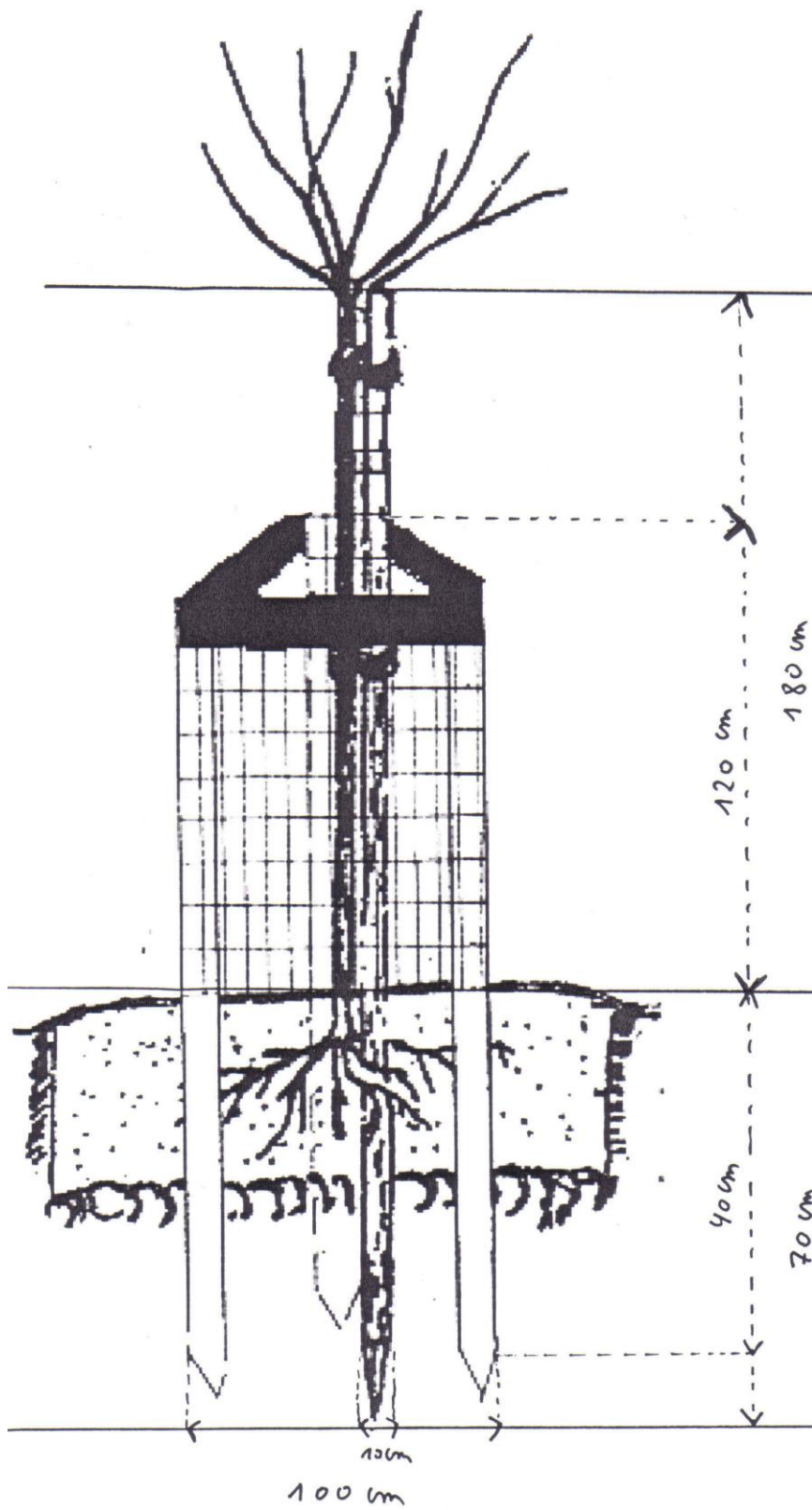
Runderen Type 2 Variant

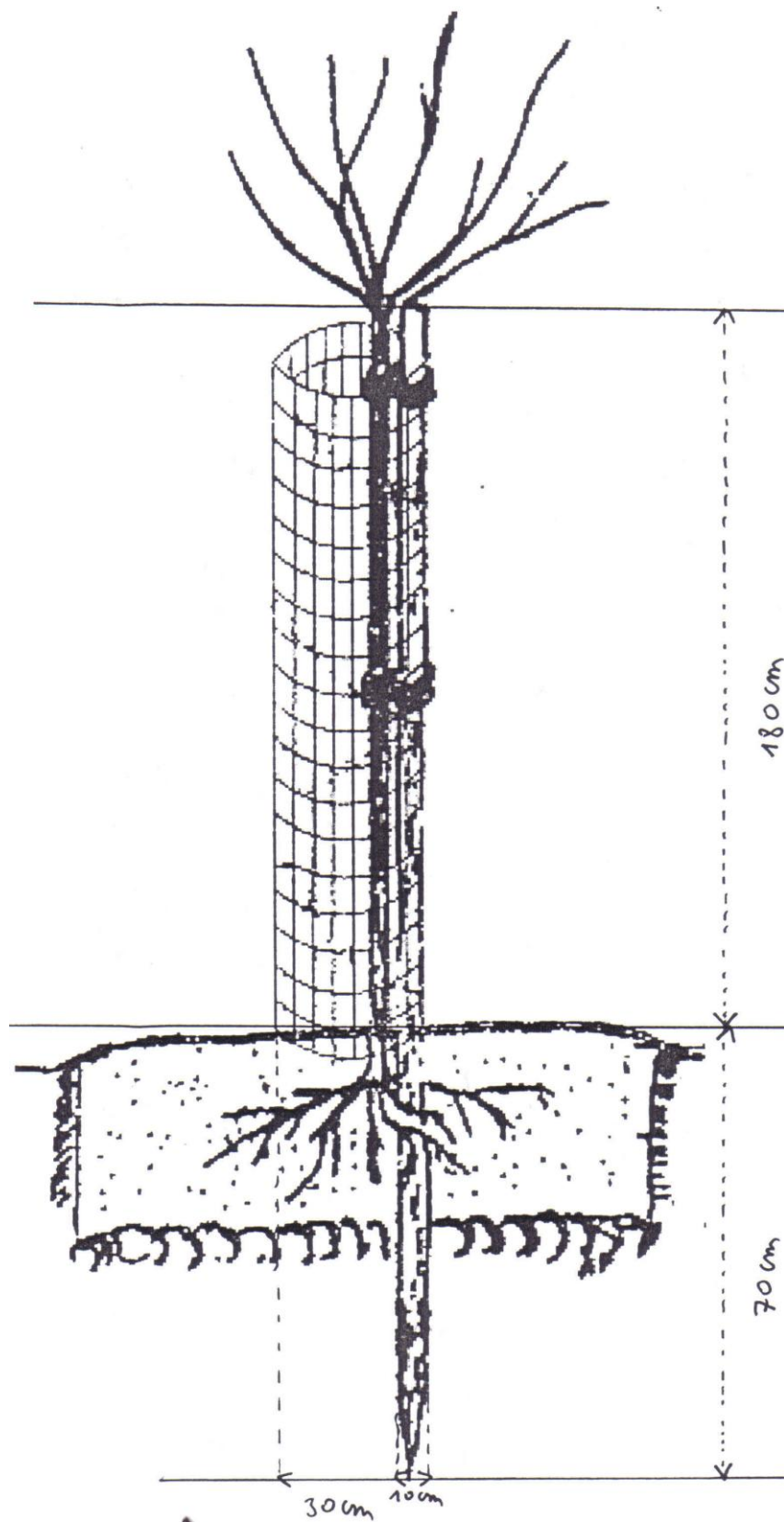
Geiten Type 1

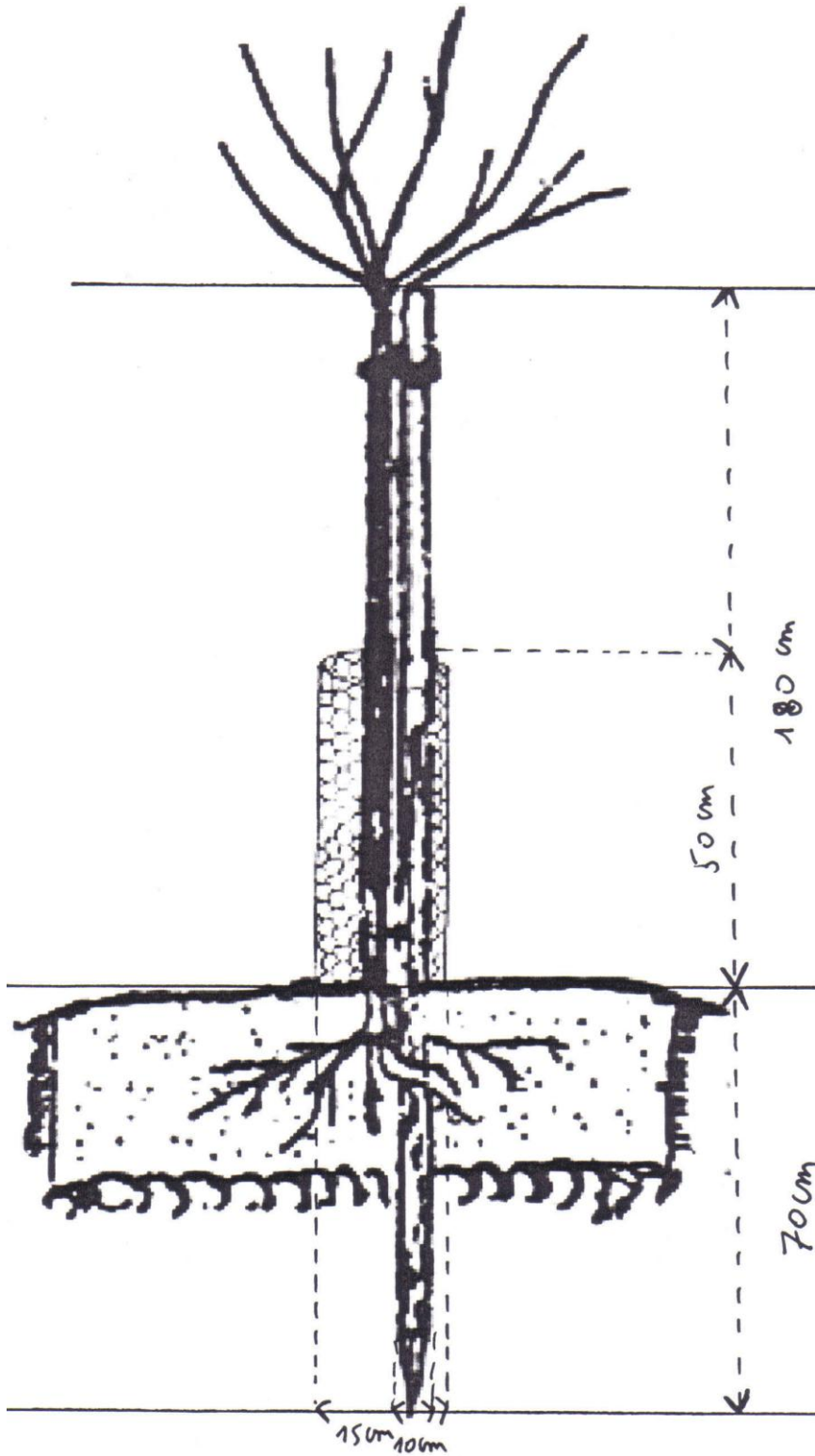
Schapen Type 1

Schapen Type 2

Wild Type 1

7. Slotwoord.

Hopelijk bent u dankzij deze brochure verder geïnformeerd op het gebied van veebescherming. Mocht u toch nog vragen hebben, de mensen van de NBS helpen u met plezier verder.

Bij deze wil ik de mensen van de NBS bedanken omdat ze mij steeds hebben geholpen bij het maken van deze brochure en eindbundel. Ik ben ervan overtuigd dat de mensen met interesse in veebescherming verder geholpen zijn door het lezen van deze brochure. De verschillende mogelijkheden van veebescherming en op welke punten ze extra moeten letten kunnen de geïnteresseerden verder op weg zetten om een constructie te maken.

Alles allerlaatste wil ik de personen die deze brochure gelezen hebben bedanken voor het lezen van mijn brochure.

Dank U.